

U-aktuellt

Personaltidning för FFV Underhåll

NOVEMBER 1985

Nr 24

Framåtanda – rakt igenom

– Min uppfattning är att de har gjort "helt om". Nu ser de framåt med en geist som genomsyrar hela verksamheten!

Så beskriver sektorchef Tommy Johansson sina intryck av division Flygteknik i Linköping.

Den 2–3 oktober besökte han divisionens samtliga avdelningar, för att få bättre inblick i deras dagsläge och framtidsbild.

I vanliga fall brukar sektorchefens besök i Linköping oftast vara förknippade med någon "akut anledning". Den här gången gjorde han ett regelrätt företagsbesök under en och en halv dag.

– Det jag fick se var en aktivitet, en framåtanda rakt igenom och en mängd positiva faktorer, som man vill uppleva inom en organisation av det här slaget, säger Tommy Johansson och fortsätter:

– Det känns speciellt roligt att hitta det just hos division Flygteknik, eftersom jag tidigare upplevt att de suttit fast i det förflutna, istället för att utnyttja den kompetens som finns inom företaget.

Ekonomisk ljusning

Sektorchefen fick tillfälle att träffa representanter från alla avdelningar. Överallt möttes han av samma vilja till utveckling och företagsamhet.

– Det gäller hela spektrat – alltifrån uppfräschning av gamla rutiner och administrativa system till nya, spännande utvecklingsprojekt, berättar han.

– Det här sättet att rikta in sig på framtiden och satsa på det kunnande som finns inom divisionen, har givetvis också fått ekonomiska konsekvenser.

– Redan förra årets resultat överträffa-

de budgeten. I år ser det ut att kunna bli ett lika positivt resultat för de allra flesta avdelningarna. Den här ekonomiska ljusningen kommer att medföra att divisionen får ytterligare resurser att satsa på framtiden, säger Tommy Johansson.

En balansgång

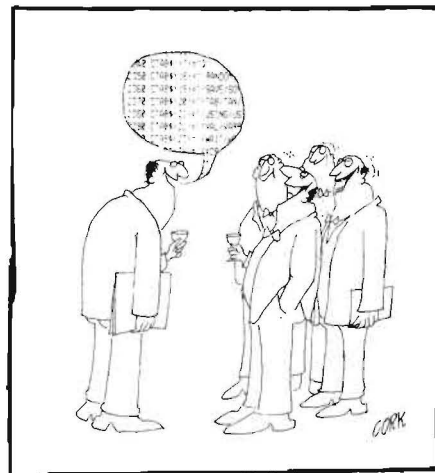
Hos avdelningen Apparat tog cheferna upp diskussionen om vårt ursprungliga baskunnande och hur vi ska bevara detta "know-how", så att inte konkurrenterna kommer åt det.

– Det här är en viktig fråga. Svårigheten består i att få tillräckligt betalt för vår kunskap, när vi bedriver konsultverksamhet, säger Tommy Johansson och fortsätter:

– Balansgången består i att dels kunna presentera vårt kunnande så att vi får de jobb vi är ute efter, dels låta bli att "sälja ut oss", så att vi inte har något kvar att ta betalt för.

Slå vakt för tungan

– Vi måste lära oss att verkligen slå vakt om vårt baskunnande och inte lämna ifrån oss det till någon som är eller kan bli vår konkurrent om framti-

Vi ska vara rädda om vårt baskunnande och inte låta konkurrenterna få för mycket information...

da jobb. Det här poängterade man från Apparatavdelningen och jag håller med dem om att det är oerhört viktigt, säger Tommy Johansson.

– Samma försiktighet bör eftersträvas i all information vi lämnar ifrån oss när vi gör affärer. Ta till exempel det här med våra priser. Det gäller att slå vakt för tungan så att inte konkurrenterna drar nytta av vår lösmynthet. Kunden ska inte sitta med kunskap om våra kostnader i ett förhandlingsläge. Vi måste lära oss att uppträda affärsmässigt över hela linjen.

– Det har man gjort klart för sig inom avdelning Apparat och det måste även andra avdelningar och divisioner ta fasta på, avslutar Tommy Johansson.

I detta nummer av U-aktuellt har vi valt att ge extra stort utrymme åt den nyligen avslutade HUS-FUS-BUS-konferensen eller "Herrfallet-dagarna", som man vanligtvis säger.

Denna konferens – där kund och leverantör möts i dagarna tre – är viktig för alla som jobbar inom sektor Underhåll.

Kjell Hansson skriver i sin ledare att beställningarna omfattar cirka 115 miljoner kronor årligen.

Framförallt är denna konsultverksamhet viktig för oss i vår strävan att upprätta en hög teknisk kompetens, menar han.

Kjell tar upp några saker som visar att vi inte lyckats riktigt bra med allt som ingår i HUS-, FUS- och BUS-verksamheten. Den kritiken ska vi ta till oss och göra något konstruktivt av. Samma sak gäller kommentarerna vi fått direkt från kundens representanter vid "Herrfallet-dagarna".

Nu har vi chansen att visa att vi menar allvar med "kunden i centrum"!

Om HUS (tekniskt underhållsstöd), FUS (föreskriftsproduktion) och BUS (speciella konsultuppdrag) kan du läsa på

sidorna 2–4.

Årets "Herrfallet-dagar"

HUS, FUS och BUS – tre begrepp av utomordentlig vikt för oss inom FFV Underhåll.

Det handlar om "ryggraden" i vår tekniska konsultverksamhet. Försvarets Materielverk är kund – vi är leverantör.

Det hela rör sig om årliga beställningar på omkring 115 miljoner kronor.

HUS står för tekniskt underhållsstöd, FUS för föreskriftsproduktion och BUS för speciella konsultuppdrag.

Det har blivit en tradition att varje år anordna avrapporterings- och kontaktdagar för denna verksamhet i Herrfallet. Kunden ställer upp med chefer och handläggare och så gör vi också.

Årets "Herrfallet-dagar" den 16–18 oktober samlade cirka 150 deltagare.

Jag vill gärna förmedla några tankar och reflexioner från denna viktiga konferens.

Parallellt med vår underhållsverksamhet på apparater och bruksenheter har vi en stor och viktig konsultverksamhet. Det som väger tyngst i den sistnämnda verksamheten är tre stora årliga beställningar, HUS, FUS och BUS. Samtliga följs upp via olika uppföljningssystem.

Dessa uppdrag är givetvis mycket viktiga för oss i vår strävan att upprätta en hög teknisk kompetens, samtidigt som beställningarna utgör en betydelsefull del rent affärsmässigt. Därför känns det lika angeläget varje år att samlas till "Herrfallet-dagarna" och på mycket bred front diskutera igenom nästkommande års HUS-, FUS- och BUS-uppdrag och utvärdera det uppdragsår som gått.

Tre dagars arbete tillsammans resulterar i ett underlag för offert för nästkommande års beställning.

Stor kompetens

Jag känner stolthet och glädje över att ingå i "familjen Underhållssektorn". Den kompetens och skicklighet som våra befattningshavare ger uttryck för vid föredragningar och diskussioner, är en god grund för framgång.

Entusiasm och iver att få sälja tjänster fattas sannerligen inte!

Inte helt bra

När det gäller leveranssäkerhet och avrapportering är vi inte riktigt lika bra. Jag tror vi alla måste hjälpas åt för att bättra på vårt rykte som goda leverantörer av tekniska underhållstjänster. Med andra ord: Vi måste ta oss i kragen och leverera i enlighet med det åtagande vi gjort. Våra leveranser av föreskrifter är till exempel starkt försenade det här året. Reaktionen från vår hu-

vudkund var givetvis starkt kritisk i Herrfallet. Men frågade sig om det överhuvudtaget var lönt att lita på våra löften om leverans av föreskrifter. Tråkigt, men samtidigt en sporre till skärpning och nya krafttag från vår sida!

Kunden har rätt

När det gäller vår förmåga att avrapportera utförda konsultjobb, ska vi också skärpa oss i fortsättningen. Visserligen finns det redan många av våra medarbetare som gör utmärkt ifrån sig i detta avseende, men det räcker inte. Vi måste se till att alla ställer upp på kundens krav om avrapportering. Som det framgick vid årets "Herrfallet-dagar" hade kunden anledning att ifrågasätta denna del av vårt uppdrag. Och visst kan vi hålla med om att kunder ska ha rätt att veta vad han får för pengarna! Alltså ska vi anstränga oss för att bli bättre även när det gäller avrapportering!

Etik mot kunden

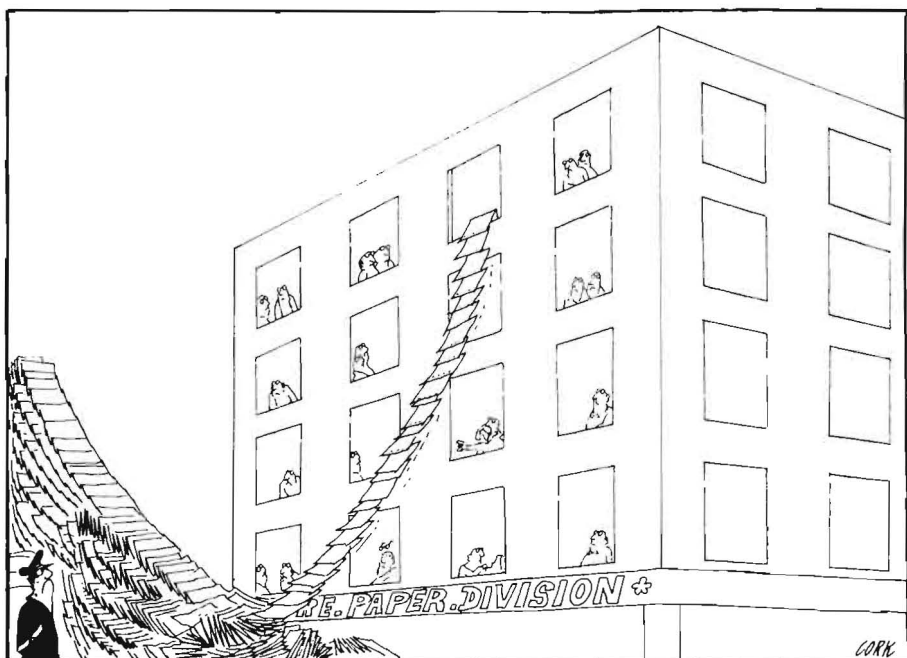
Under de här tre dagarna i Herrfallet fick vi verkligen uppleva vilket fantastiskt gott förhållande som finns mellan oss och kundens representanter.

Den nära vänskap, som utvecklats mellan våra egna medarbetare och huvudkundens, är något väldigt positivt. Det ska vi vara rädda om!

Men vänskapen får inte betyda att vi glömmer bort vår affärsmässighet. Jag fick signaler om att vi går till vår kund för att få hjälp att lösa interna stridigheter inom vårt företag. Främst gäller det strukturfrågor. Sådana saker ska vi inte besvära kunden med, dels för att det i långa loppet skadar oss alla, dels för att våra problem inte är större än att vi säkert kan lösa dem själva.

Bra marginellt

Jag har nu försökt beröra några, som jag tycker, viktiga saker. Glöm inte att se det som "noteringar i marginalen". Vi är bra – därför kan vi kosta på oss att ta upp de områden vi fortfarande ska sträva efter att förbättra. Jag är nämligen övertygad om att vi kan bli ännu bättre – om vi anstränger oss lite. Ett stort tack till alla medverkande vid årets "Herrfallet-dagar". Ett alldeles speciellt tack till alla som höll i arrangemangen – det blev perfekt!

Vi måste skärpa oss när det gäller att hålla leveranstiden för föreskrifter. Kunden ska inte behöva stå och vänta...

Röster från de som var där

– Det finns många fördelar med att ha konferensen just i Herrfallet. Det här är en tradition vi bör bevara, säger Tomas Eriksson från division Basmateriel när vi träffar honom på torsdagskvällen den 17 oktober.

Han är en bland cirka 150 deltagare i årets "Herrfallet-dagar" – ett arrangemang som verkligen uppskattas av både kund och leverantör.

– En eloge till medarbetarna inom FFV-U som håller ihop det här. Det har blivit en fin stadga kring hela HUS- och FUS-systemet, säger Tomas. Det verkar finnas fler som tycker likadant...

Två som hade mycket gemensamt och många frågor att diskutera var Lars Holsti och Tomas Eriksson.

Lars arbetar inom Basmaterielsektionen vid Underhållsavdelningens Driftbyrå hos Försvarets Materielverk.

Tomas är chef för avdelning Fordon hos division Basmateriel, FFV Underhåll.

– Vi har bland annat pratat om möjligheten att införa produktavtalsprincipen även när det gäller HUS och FUS. Det skulle kunna vara en sporre för er att göra ännu bättre jobb, säger Lars Holsti och får medhåll av Tomas Eriksson.

Lars är positiv till arrangemanget med Herrfalletdagarna och motiverar det så här:

– Det största utbytet är att man kan skära igenom alla system och få en breddad kontakt med så många människor.

Tomas Eriksson tillägger:

– Det är bara synd att inte de högsta cheferna från U-sektorn och FMV är med oss. De skulle också ha utbyte av den här sammankomsten och deras närvaro skulle lyfta upp konferensen ytterligare.

– Hela resonemanget vid årets konferens pekar på att FMV fortfarande har ett stort behov av den här typen av tjänster. Som representant från leverantörsidan förstår man att vi löser en viktig uppgift åt huvudkunden med HUS och FUS, säger Tomas. Lars Holsti håller

Lars Holsti och Tomas Eriksson hade mycket att resonera om under "Herrfallet-dagarna". Dessutom trivs de i varandras sällskap!

med, men påpekar samtidigt ett problem i sammanhanget:

– Från FMVs sida kan vi bara "styra" ett visst antal av era konsulter. Blir ni alltför många, så att ni tar över mer jobb än vi kan kontrollera, blir situationen ohållbar. Ni kan ju aldrig ta över vår myndighetsroll och vi måste ha belegg för att vi fattar rätta beslut. Det går inte om ni gör allt jobb och vi sedan bara ska säga ja eller nej. Vi måste vara insatta i varje fråga inifrån, förklarar han.

Gunnar Richard, chef för Flygplansektionen inom flygets Underhållsavdelnings Driftbyrå vid Försvarets Materielverk, är inte riktigt nöjd med den här konferensformen för HUS- och FUS-frågorna:

– Nej, men vi har inte lyckats hitta någon bättre modell heller! Problemet är att det blir en kompakt genomgång och väldigt krävande för alla deltagare. Kanske upplever vi det lite värre just på Flygplansektionen, eftersom vi har så många motpoler och objekthandläggare, säger han och tillägger:

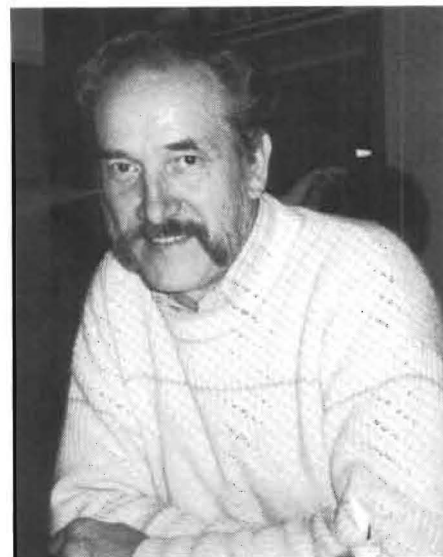
– Programmet är dock bra och i slutläget får vi ett rejält underlag till fortsatt diskussion av de stora frågorna.

Hur upplever han FFV Underhåll som leverantör?

– Vi har många hårda förhandlingar, där vi från FMVs sida kräver en hel del av er. Samtidigt är ni av den storleken att vi inte alltid kan kontrollera er verksamhet. Trots detta

uppskattar vi FFV Underhåll som leverantör och tycker att vi tillsammans hittat en samarbetsmodell som fungerar tillfredställande, svarar Gunnar Richard.

– FFV Underhåll är en kompetent leverantör. Dessutom är kompetensen unik, eftersom den rymmer både verkställighetsresurser och ett bra tekniskt stöd.

Det säger Rolf Hjärter, avdelningsdirektör hos Driftbyrån vid flygets Underhållsavdelning inom Försvarets Materielverk. Han är sammanhållande för huvudkunden i de beställningar vi kallar HUS, FUS och BUS. Herrfalletdagarna fyller en viktig funktion enligt Rolf Hjärter:

– För det första är det nödvändigt att kund och leverantör för en dialog om arbetsuppgifterna. För det andra kan vi inrikta oss på det vi vill ha hjälp med och hur vi ska prioritera resurserna. Den här sammankomsten är mycket rationell, säger han.

– Sedan är det också en klar fördel att vara just i Herrfallet. Miljön är stimulerande och vi kan koncentrera oss på arbetsuppgifterna. Här finns förutsättningar, som kanske inte skulle ha funnits på ett större konferenshotell.

Kjell Hansson (tv), chef för sektorstab Teknik, och sammanhållande för FFV Underhålls del i "Herrfallet-dagarna", i samtal med en av huvudkunden FMVs representanter.

– Även om sakfrågorna är viktigast under konferensen, så spelar också personkontakterna en väsentlig roll, säger Kjell.

För samtliga foton på denna sida svarar Anne Allard.

Huvudkundens representant Hans Tegnér:

FFV hårda förhandlare

– Den största svårigheten under årets förhandlingar har orsakats av språnget på de genomsnittliga timpriserna hos FFV Underhåll. Följden har blivit att vi tvingats skära ner timantalet på HUS-sidan. Det har i sin tur föranlett en del besvärliga diskussioner om vad vi ska satsa på och vad som måste stå tillbaka.

Hans Tegnér, FMV:FuhDE, är ansvarig för Elektronik- och beväpningssektionen vid Underhållsavdelningens Driftbyrå. Tillsammans med sina medarbetare har han den största "potten" att förhandla om under Herrfallet-dagarna.

– Största delen av sektionen har deltagit vid förhandlingarna för att vi ska klara av allt på rimlig tid. Själv hade jag hoppats kunna vara med litet mer på fler ställen. Men det blir lätt så, att jag fastnar på de tyngre områdena och de andra får vika, berättar Hans Tegnér.

Väl förberedda

– Inom FFV Underhåll har ni blivit betydligt mer affärsmässiga på senare år, vilket inte är enbart positivt ur vår synvinkel sett. Två effekter av detta är, att ni blivit hårdare förhandlare, och att ni blivit dyrare som leverantörer, påpekar Hans Tegnér och fortsätter:

– Men samtidigt har ni också förbättrat er marknadsföring, och fortfarande måste vi lägga stor vikt vid våra personliga relationer som till största delen fungerar mycket bra. I många avseenden råder ju fortfarande en monopolsituation oss emellan.

– Med åren har vi kommit underfund med att vi måste komma väl förbered-

da till våra träffar. I stort sett måste vårt handlingsprogram vara färdigt för att det hela ska fungera. Under de här dagarna har vi egentligen bara tid att göra finjusteringar och en sammanfattning.

Det är inte bara underhållssidan vid FMV som deltar, utan även sakbyråerna vilket är en klar fördel, enligt Hans Tegnér.

– Dessutom ser vi gärna att armén och marinen deltar för att vi ska veta vilka medel de ställer upp med.

Spräckta förväntningar

Nu hoppas Hans Tegnér att årets förhandlingar ska ge till resultat att alla åtaganden infrias.

– Vid en tillbakablick har vi nämligen noterat att FFV Underhåll inte motsvarade förra årets förväntningar. I stora stycken har man sackat efter på både HUS- och FUS-sidan jämfört med vad som utlovades i fjolårets förhandlingar, påpekar han.

– Det har säkert sina orsaker dels i

– På HUS-sidan har vi lyckats hålla oss inom de ramar som jag fått mig tilldelade, även om det har inneburit en hel del nedskärningar för vår del. I stort sett är vi emellertid överens, bland annat till följd av att modifieringar på 35-an och HKP4 lagts utanför förhandlingsramarna, förklarar Hans Tegnér. Foto: Anne Allard

personalbrist. Vi känner ju till era anställningsbekymmer. Dels tror jag att det hänger på en alltför stor optimism inom FFV Underhåll som bidrar till att ni inte klarar åtaganden när andra saker kommer emellan.

Anne Allard

– Förutom att jag är här för att bevaka mitt eget intresseområde, som omfattar hela Viggensystemet, ger förhandlingarna mig en bättre kännedom om FFV Underhålls verksamhet totalt sett. För mig finns det många nyheter att hämta här.

Lars Wallhed, FMV:L37, är tekniksammanhållande inom Flygplanavdelningens projektledning för Vigen. Det är andra året han deltar vid Herrfallet-dagarna.

– Här får vi bättre möjligheter än normalt att hålla fria diskussioner. Eftersom vi har förhållandevis gott om tid, finns det dessutom tillfälle att komma med kritik och även att förklara de kritiska synpunkterna så att det inte uppstår några missförstånd oss emellan, förklarar han.

Idag lever FFV Underhåll allt bättre upp till rollen som kommersiell leverantör, samtidigt som man håller på att kliva ur den gamla försvarskostymen. Men det gamla "huvudverkstadstänkandet" finns kvar på vissa håll inom organisationen, anser Lars Wallhed.

– Ändå är det helt ofrånkomligt att vi nu ställer nya och hårdare krav på er som leverantörer, och egentligen är problemet för er idag, att få det budskapet att tränga igenom i alla led inom FFV Underhåll!

– Mina erfarenheter av HUS- och FUS-förhandlingarna är, att överenskommelserna mellan FMV och FFV Underhåll alltid påverkas av förändringar och händelser som vi inte kan förutse. Därför får vi inte heller låsa upp oss i för hårda beslut.

Det säger Alf Gullberg på Flygplansektionen vid Underhållsavdelningens Driftbyrå, FMV:FuhDF.

– Den här formen av arbetsmöten mellan er som säljare och oss som kunder fungerar mycket bra. Många medarbetare inom FMV som deltar här har i övrigt ganska sporadiska kontakter med FFV Underhåll. Därför krävs det i detta sammanhang en detaljerad genomgång, och Herrfallet-dagarna ger det nödvändiga utrymmet utan att vi fördensskull behöver offra alltför mycket arbetstid, säger Alf Gullberg.

Att FFV Underhåll de senaste åren har betonat affärsmässighet och en hårdnande konkurrenssituation, har även Alf Gullberg noterat.

– Men fortfarande är vårt beroende av er alldeles för starkt för att ni ska kunna hävda att det råder fri konkurrens på underhållsområdet. Ni är praktiskt taget ensamma i landet

om många av de resurser som ni har idag, påpekar han.

– Därför är det så viktigt att samarbetet mellan FMV och FFV Underhåll bygger på förtroende. Utan förtroende för varandra och utan tro på varandras ärlighet skulle det helt enkelt inte fungera!

Insändaren

Unga chefer – bättre chefer?

Tack May för att du talade om dina åsikter om kvinnolönerna. Det är många som upplever detta faktum. När den äldre generationen chefer gått i pension har hoppet hos många kvinnor stått till den yngre generationen chefer, som borde ha en modernare syn på kvinnan och uppskatta henne efter duglighet och prestationsförmåga, som Per-Åke Dahlström talar om i sitt svar i U-Aktuellt nr 22/85.

Men besvikelsen har blivit lika stor varje gång det tillsatts en ny chef. Det är nämligen så att kvinnornas duglighet och prestationsförmåga fortfarande underskattas.

Kan man hoppas på en bättring i framtiden?

Loppan – en som lever på hoppet

Duktiga "tankeläsare"

Att läsa marknadsdirektörens tankar är roligt. Det tycker åtminstone vi som jobbar med U-aktuellt!

Vi har fått många svar på den senaste pratbubbeltävlingen och gallrat hårt för att få fram tre vinnare.

Valet stannade vid tre förslag, som tillsammans speglar Bengt Nilssons gotländska ursprung, hans arbetsuppgift vid FFV Underhåll och anknyter till den person (Carl Bildt) han syns med på bilden. Ett stort grattis till vinnarna!

Här har ni vinnarna och deras förslag:

1. – Guuud, vad han snackar! Nu förstår jag varför man säger att "en Bildt säger mer än tusen ord!"
(Roland Pettersson, AS40, division Avionik)

2. – Nu har "summern kummit!"
(Lars-Erik Svelander, BT26, division Basmateriel)

3. – Jag undrar vad det är jag marknadsför egentligen?

(Gun Billström, SN01, division Service)

Priser kommer att skickas direkt till vinnarna.

MB inspekterade sin flygverkstadsbataljon

"Om kriget kommer" är FFV Underhåll inte längre FFV Underhåll. Då är vi Flygverkstadsbataljonen och lyder direkt under Militärbefälhavaren Generallöjtnant Bengt Lehander.

– Vid en krigssituation är ni oumbärliga. Vi står och faller med er, sa Militärbefälhavaren när han och några av hans närmaste underlydande besökte FFV Underhåll i Arboga den 11 oktober.

Det spelar ingen roll att vi byter företagsnamn inom kort. För försvarsmakten är och förblir vi ändå Flygverkstadsbataljonen – vid händelse av krig. Från och med den 1 juli 1984 är denna bataljon överförd från Överbefälhavaren, ÖB, till Militärbefälhavaren, MB, i östra militärområdet. MB är Generallöjtnant och heter Bengt Lehander. Fredagen den 11 oktober inspekterade han sin bataljon tillsammans med övriga befäl som ingår i denna mobiliseringsmyndighet.

– Jag vill bland annat se hur långt planläggningen gått sedan Flygverkstadsbataljonen överfördes till MB, inte

Så ser han ut – Militärbefälhavaren Bengt Lehander – som blir vår chef "om kriget kommer". Foto: Britt Blom

bara här vid verkstaden, utan även bland befälen som jobbar under mig, sa Bengt Lehander.

– En sak som vi måste ta itu med är utbildningen av alla anställda inom FFV Underhåll. Ni blir ju så kallade kombattanter vid en eventuell krigssituation, det vill säga inte krigsmän i strid, men ändå krigsmän. För detta krävs utbildning av olika slag beroende på vilken uppgift man har, men det finns också en gemensam grundutbildning som alla måste genomgå, förklarade han.

Grundlig inspektion

MB och hans mannar informerades först om FFV Underhålls resurser och fick tillfälle att ställa frågor. För informationen svarade sektorchef Tommy Johansson tillsammans med divisionscheferna för Flygteknik och Motor, avdelningschefer från Motor och Avionik, samt byrådirektör Arne Jirsved, som arbetar just med FFV Underhålls mobiliseringsplan.

Efter denna inledning på inspektionen förevisades Flygverkstadsbataljonens verksamhet i berget och i Reparationsverkstaden. MB tog god tid på sig och passade på att fråga divisionsrepresentanterna om allt som berör hans intresseområde.

– Det är väsentligt att vi har FFV Underhåll som krigsorganisation. Er verksamhet är lika viktig vid en eventuell krigssituation som i fred, sa Bengt Lehander och gick vidare för att inspektera sin Flygverkstadsbataljon.

Fest för hela familjen

Karin Wiklund samlar ihop sig före motorcykeluppvisningen som hon och sju andra tjejer bjöd på. Då passar reportern från tidningen Östgöten på att göra ett snabbreportage. Karin arbetar till vardags på Tillverkningsavdelningen med provning av finhydraulik. Foto: Ann Wilson

Vilken "tabbe"!

Kan det ha varit en så kallad "black-out"? Uppriktigt sagt vet jag inte, men en sak är jag mycket säker på: Göte Andersson i Linköping, som vi skrev om i förra numret av U-aktuellt, är **kommunallråd** och tillika **kommunstyrelsens ordförande**. Han är alltså inte "kommunallrådets ordförande", som det stod i tidningen. Trots ordentlig korrekturläsning av flera personer kom det beklagliga felet i tryck. Återstår alltså bara för redaktören att än en gång be om ursäkt. Det börjar nästan kännas som en vana...

Novembermöte

Samtliga FCTF-are inbjuds till information på betald arbetstid. Mötet hålls på Mässen onsdagen den 13 november klockan 14.06-16.06. Tiden ska redovisas på respektive avdelnings kostnadsställe.

Dagordning

- Verkleddningskommitténs betänkande (ombudsman Lars-Evert Persson)
- Beläggningen vid FFV Underhåll i Linköping
- 1986 års arbetstids- och semesterförläggning

Styrelsen

Underhåll i Linköping hade sin familjedag sista helgen i september. Solen strålade från klarblå himmel när de anställda och deras anhöriga strömmade in genom grindarna.

Det blåste kallt i skuggan – men vem behövde stå i den? Förutsättningarna var de allra bästa för en alltigenom lyckad familjedag.

Trots den hårda vinden genomförde fallskärms hopparna med sina "vingar" de i programbladet utlovade hoppningarna och det med exakta nedslag! Någon trodde att de skulle landa på Öland med den vinden...

Uppskattade aktiviteter

Helikopter från Östgöta Arméflygbataljon och Viggan från F17 gjorde mycket uppskattade uppvisningar. Den anlagda branden släcktes också helt planligt med hjälp av vår egen brandbil med tjutande sirener.

Linköpings skolmusikkår med cirka 50 ungdomar bjöd på fin underhållning och barnen uppskattade resan med Tuff-tuff-tåget. Många var imponerade av demonstrationen av kanonen Haubits 77.

Gruppen på åtta flickor som uppvisningsåkte motorcykel – Beviks Yamahonor – var ett nytt och spännande inslag, mycket beroende på att ledaren heter Karin Wiklund och arbetar till vardags inom Apparattavdelningen.

Kön till motorflyget ringlade som vanligt långsamt men lyckan var stor när man haft turen att få komma med och flyga över Linköping.

Flyg på lägre nivå bjöds man på utanför Mässen. Där hade modellflyg och större

modellbilar tagit fotbollsplanen i besittning.

Pilot för en kort stund

Barnens största förtjusning utgjordes nog i alla fall av att få sitta i ett Draken-plan med hjälm och allt och dessutom bli fotograferad. Drygt 350 barn kunde gå hem med en polaroidbild handen och sen visa kompisarna! Så långt attraktionerna.

Många ställde upp

Men det allra viktigaste vi hade att visa våra anhöriga var arbetsplatserna. Ciceroner fanns utposterade inom alla öppna byggnader och de visade runt bland alla skyltar och utställningar. Frågorna var många som skulle besvaras! En tipspromenad med 25 mycket fina priser fick drygt 350 personer att besöka de nio större husen på området. Visst var det roligt att rekordmånga anställda tog hit sina anhöriga men det kändes extra roligt att se att så många pensionärer hörsammat inbjudan och "gjort sig lediga" för att se sin gamla arbetsplats med alla dess förändringar. Som sammanfattning kan sägas att dagen var helt lyckad. Alla funktionärer, som hjälpte till att göra dagen till ett positivt minne för så många ska ha ett stort tack!

Ann Wilson

Kenneth Robertsson var en av flera packare som ställde upp vid familjedagen och demonstrerade sina dagliga arbetsuppgifter. Skärmen han just packat ihop finns i flygplan SK61 och tar cirka 20 minuter att få in i höljet. Nämnas kan att den mest komplicerade – Viggan-skärmen – tar ungefär två och en halv timmar att packa.

Efterfrågad kurs för tekniska handläggare

AVIONIK. Att vara teknisk handläggare med Försvarets Materielverk som kund är inte någon enkel uppgift.

Det har division Avioniks kvalitetsstab uppmärksammat och tagit fram en särskild utbildning just för dessa medarbetare.

Vad kursen heter?

"Teknisk handläggare med FMV som kund", förstås!

Den 9 oktober genomfördes en första provkurs för Avioniks tekniska handläggare. Deltagarna, som bestod av ett 15-tal personer, ombads lämna synpunkter på kursens uppläggning och innehåll till kvalitetsstaben.

Med utgångspunkt från deras svar ska vi komplettera vårt kursunderlag. Sedan hoppas vi kunna köra igång med utbildningen för samtliga tekniska handläggare inom vår division så fort som möjligt, säger Thomas Björkman, ansvarig för framtagningen av denna efterfrågade kurs.

"Fyller stort behov"

Från kunden FMVs sida har man länge

påtalat behovet av en utbildning för tekniska handläggare. I provgenomgången deltog Stig Larsson från FMVs egen kvalitetsavdelning OFLYG.

– Jag är övertygad om att den här kursen fyller ett stort behov och vi är glada över att den blivit av, säger han.

En annan deltagare vid provkursen var Kjell Hansson, sektorstabchef för Teknik.

– Till skillnad från verkstadsjobben, som oftast sker i team, är den tekniska handläggningen mestadels ett enmansjobb. Som ett led i att "sätta kunden i centrum" är det viktigt att teknikerna får hjälp att bättre förstå huvudkundens krav och regler i fråga om teknisk handläggning, säger han.

Thomas Björkman (th) gör "tummen upp" för Avioniks nya utbildning för tekniska handläggare med FMV som kund.

Den här utbildningen fyller ett stort behov, det råder det inga tvivel om.

Från kursledaren Sören Janheden, Kjell Hansson, Bodil Schultz, Kjell Wilhelmsson, Stig Larsson från FMV:QFLYG och Thomas Björkman. Foto: Britt Blom

Första delleveransen avklarad

AVIONIK. FFV Underhåll har levererat första delen av programvara till Industrigruppen JAS, IG JAS.

För framtagningen av programvaran ansvarar sektion Autotestteknik inom avdelning Systemteknik.

– Programvaran, som består av komponentmodeller, kommer nu att an-

vändas av Ericsson Radio System, ERA, i deras konstruktionsarbete. Tillsammans med kommande leveranser ska det bli ett "bibliotek" i vilket samtliga komponenter som används för konstruktion av digitalelektroniken i JAS ingår, förklarar Bill Jacobsson, chef för sektion Autotestteknik.

Första delleveransen skedde den 9 oktober. Nästa delleverans beräknas äga rum i december.

GunBritt är efterlängtd!

SERVICE. GunBritt Persson var mycket efterlängtd när hon efter semestern började sitt jobb som sjukgymnast vid Underhåll i Arboga.

GunBritt är, tillsammans med Kent Karkuletho, skyddsingenjören, anställd av Statshälsan. Hon arbetar i dag 75 procent på grund av barnledighet.

– Jag har nio års erfarenhet inom yrket bland annat på lasarettet i Köping. Jag är mycket för förebyggande vård. Och det känns fint att kunna hjälpa till exempel de terminalarbetande med råd, så att de inte ska behöva söka mig sen som sjuka med värk i axlarna och nacken, förklarar hon.

– Nu är det ju inte enbart FFVs personal vi jobbar med. Vi har sex-sju andra företag och deras anställda, som vi ska hinna med att hjälpa på olika sätt, säger GunBritt.

Du når GunBritt på telefon 2413 och säkrast då på hennes telefontid tisdagar och torsdagar mellan klockan 7.30 och 9.30.

Nej, det är inte någon patient som förlorat ryggraden som Gun-Britt håller i handen! Med hjälp av den här ryggradsmodellen kan hon istället visa oss olika typer av ryggskador. Förebyggande vård är en viktig del av hennes arbete som sjukgymnast. Det gäller inte minst våra vanligaste hälsoproblem, det vill säga rygg-, led- och nackbesvär. Foto: Ann Wilson

Jobbigt värre på MT – men dom klarar det!

MOTOR. Det är inte tu tal om att det är någonting speciellt med avdelning MT!

Vår verkstad för turboprop och turboaxelmotorer har problem idag. Det märkliga är bara, att just detta tycks ha väckt den där berömda "djävlar-anamma-andan", som vi så ofta efterlyser.

Beläggningen är något alldeles i hästvåg på både CT7-motorer för SF340 och TM2-motorer till HKP3 och 4. Men det märks inte på stämningen i verkstan. Tvärtom!

Tidigt i våras gjorde Per-Arne Broström, montör på TM2, en upptäckt som utlöste en lång kedja av aktiviteter.

– Jag höll på med detaljmontering och skulle till att stoppa en kompressorskovvel in i spåret. Men hur jag försökte så gick det bara inte. Jag blev irriterad och tittade närmare på skoveln. Då fick jag med blotta ögat se en spricka som var så stor att ljuset lyste igenom!

Nils-Göran Lindén på avdelningens Kontrollstab fick genast veta vad Per-Arne upptäckt. Sedan dess har det varit fullt pådrag.

Alla motorer in

Verkstan fick nu till uppgift att ta in alla TM2-motorer och kontrollera kompressorskovlarna på samtliga.

– I våras skulle vi bland annat klara av fyrtio motorer på sju veckor. En enorm beläggning, även om det är betydligt mindre jobb på varje motor än vid en normal genomgång, berättar Anders Petterson, som är kontrollant på TM2. Som en sporre startade avdelningen en kampanj med rätt till bonus för alla, om de gick i land med uppgiften.

– Det var Lena Anderssons och Sinikka Ahokangas förtjänst att vi fick ett system med både morot och förutbestämd ande på arbetsperioden, påpekar Anders.

– Det är dom här skovlarna i kompressorsteg 4 och 5 som har sprickor, berättar Per-Arne Broström. Det tar 20 timmar att kolla varje TM2-motor, leta sprickor och montera den igen. Om den är felfri vill säga! Finns det sprickor tar det 60 timmar att åtgärda motorn. Foto: Anne Allard

Nu ställde alla upp mangrant och jobbadet tolv timmar övertid i veckan. Det enda problemet var egentligen att motorerna levererades i så ojämn takt från förbanden.

Ställer upp

– Idag är det litet lugnare, men vi håller fortfarande en takt på minst åtta timmars övertid per vecka. Nu gör vi kontroll på skovlarna var hundrade flygtimme, och det är betydligt oftare än normalt, enligt Anders.

– Visst vore det skönt att få jobba som vanligt igen, för det här blir faktiskt tråkigt i längden. Men vi måste ju ställa upp och gör det så mycket vi kan. Att inte göra det innebär ju bara att man lastar över allt på kompisarna, säger Bengt Larsson och får medhåll av de andra.

Mysterium

Problem nummer två underlättar inte situationen. Idag kommer mer än hälften av alla TM2-motorer i retur från provbocken. De håller inte måtten vid provkörning.

Såväl på avdelning MT och avdelning MP, Motorprovning, som hos motortillverkaren Rolls Royce är man konfunderade och sätter in alla möjliga resurser för att lösa mysteriet med prestandaproblemen.

Angenäma problem

På andra sidan den osynliga sektionsgränsen i verkstan är problemen av betydligt angenämare slag.

Där har beställningarna på CT7-jobb ökat i rasande fart och överskridit alla

– Jag skulle önska att teknikerna hade litet mer tid att bry sig om våra problem. Men jag vet att dom har mycket att göra dom med. Det är bara det att jobben tar litet för lång tid här hemma. Ute hos kunderna går det mycket snabbare, säger Janne Fredriksson. Foto: Anne Allard

förhandstips. Jobben slår helt enkelt håll i avdelningens "kapacitetstak".

– Vissa perioder har det varit jobbigt eftersom vi är underbemannade. Att det har ordnat sig ändå beror på våra höga ambitioner. Utan dom skulle det inte funka, säger Lars-Åke Holmberg, motormontör på CT7.

– Det här är ju framtiden, och därför ställer man upp även om ingen kan tvinga oss till det.

Utlandet lockar

Janne Fredriksson är inne på samma linje och tillägger:

– Det är alltid roligt att jobba när man får byta arbetsuppgifter. Så för mig som inte har varit här så länge, gör det inget att jag får jobba litet extra. Dessutom fungerar utlandsjobben för oss monterer på CT7 som en sporre. Det känns som att åka på semester när man sticker iväg, och det är roligt att komma hem med nya erfarenheter.

Den akuta situationen på avdelningen kommer att lösa sig. När de kan rycka "Allisongänget", den tredje gruppen på verkstan, in och hjälper sina kompisar på TM2. Nyanställningar är på gång både där och på CT7. Och så är det förstås stämningen.

– Det funkar så bra för att vi är som en familj här ute! som Lars-Åke uttrycker saken.

Anne Allard

U-aktuellt

Adress: FFV Underhåll, UP
732 81 Arboga
Telefon: 0589/818 59

Ansvarig utgivare: Per-Åke Dahlström, UP
Redaktör: Britt Blom, UP

Divisionsombud: Motor och Avionik:
Anne Allard, AA23
Service: Ann Wilson, SC70
Flygteknik: Benny Aretun, FL17
Basmateriel: Hans Brännström,
BT33
Export: Britt Blom, UP

Redaktionsråd: Ansvarig utgivare
Redaktör
Samtliga divisionsombud
Roger Thelénus, FCTF Arboga
Conny Petersson, SF Linköping
Hans Brännström, FCTF Östersund